Lietas arhīva Nr. A42-00084-25
ECLI:LV:ADRJJTN:2025:0127.A420232123.5.S

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Jelgavā 2025. gada 27. janvārī

Tiesa šādā sastāvā: tiesnesis M. Birkmanis,

piedaloties pieteicējas /pers. A/ pārstāvei un pieteicējai /pers. B/, atbildētājas Dobeles novada pašvaldības pusē pieaicinātās iestādes – Dobeles novada domes – pārstāvim zvērinātam advokātam Rolandam Brokam, Zemgales plānošanas reģiona pusē pieaicinātās iestādes – Zemgales plānošanas reģiona Attīstības padomes – pārstāvei /pers. C/,

tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu /pers. B/ un /pers. A/ pieteikumā par Dobeles novada domes 2023. gada 31. augusta lēmuma Nr. 371/12 atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Dobeles novada pašvaldības Sociālā dienesta (turpmāk – dienests) 2022. gada 11. oktobra lēmumu Nr. 17.3./2022/52 (turpmāk – lēmums par pakalpojumu piešķiršanu) par Eiropas Sociālā fonda līdzfinansētā projekta „Atver sirdi Zemgalē" Nr. 9.2.2.1./15/I/001 (turpmāk – projekts) līdzekļiem pieteicējai /pers. A/ (turpmāk – /pers. A/) tika piešķirti 100 fizioterapijas pakalpojumi un pieteicējai /pers. B/ (turpmāk – /pers. B/) 80 fizioterapijas pakalpojumi pie fizioterapeita /pers. D/.

Ar dienesta 2023. gada 5. jūlija lēmumu Nr. 17.3./2023/72 (turpmāk – sākotnējais lēmums) atcelts lēmums par pakalpojumu piešķiršanu daļā par /pers. A/ piešķirtajiem, bet līdz sākotnējā lēmuma pieņemšanas dienai neizmantotajiem 20 fizioterapijas pakalpojumiem pie /pers. D/ un /pers. A/ piešķirtajiem, bet līdz sākotnējā lēmuma pieņemšanas dienai neizmantotajiem 60 fizioterapijas pakalpojumiem pie /pers. D/.

[2] Ar Dobeles novada domes (turpmāk – dome) 2023. gada 31. augusta lēmumu Nr. 372/12 (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) sākotnējais lēmums atstāts spēkā.

Pārsūdzētais lēmums pamatots ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[2.1] Dobeles novada pašvaldība (turpmāk – pašvaldība) 2023. gada 22. jūnijā saņēma Zemgales plānošanas reģiona 2023. gada 21. jūnija vēstuli Nr. 721/3-41.1/2023 par projekta pakalpojumu sniegs?anas apture?s?anu, ar kuru Zemgales plānošanas reģions informēja pašvaldību par to, ka projekta budz?eta? vairs nav naudas pakalpojumu kompensa?ciju apmaksai, aicina?ja pas?valdi?bas uz laiku apture?t socia?la?s rehabilita?cijas pakalpojumu sniegs?anu be?rniem ar funkciona?liem trauce?jumiem un vin?u likumiskajiem pa?rsta?vjiem, ka? ari? atbalsta grupu un grupu nodarbi?bu pakalpojumu un psihologa konsulta?ciju sniegs?anu persona?m ar gari?ga rakstura trauce?jumiem, lai neveidotos situa?cija, ka pas?valdi?ba?m s?ie izdevumi ir ja?sedz no saviem finans?u li?dzekl?iem.

[2.2] Pašvaldība konstatēja, ka pašvaldības budžetā nav paredzēti līdzekļi projekta finansēšanai. Pašvaldība visiem projektā iesaistītajiem socia?la?s rehabilita?cijas pakalpojumu sniedzējiem nosūtīja vēstules ar lūgumu apturēt pakalpojumu sniegšanu. Fizioterapijas pakalpojumu sniedzējs /pers. D/, ar kuru 2022. gada 17. oktobrī pas?valdi?ba, pamatojoties uz dienesta 2022. gada 11. oktobra lēmumu Nr. 17.3./2022/52, nosle?dza li?gumu Nr. 4.1/2022/117 par 100 fizioterapeita pakalpojumu sniegšanu /pers. A/ un par 80 fizioterapeita pakalpojumu sniegšanu /pers. B/, atteicās no paziņošanas brīža apturēt šo pakalpojumu sniegšanu.

[2.3] Ņemot vērā, ka pašvaldības budžetā nav līdzekļu projekta finansēšanai, dienests pieņēma sākotnējo lēmumu. Dienests pirms sākotnējā lēmuma pieņemšanas konstatēja, ka ne dienesta budžetā, ne pašvaldības kopējā budžetā nav līdzekļu, lai finansētu projekta daļu 251 915,18 *euro* apmērā, kuras finansēšanai Zemgales plānošanas reģionam vairs nav finansējuma. Projektu pilnībā bija plānots finansēt no Zemgales plānošanas reģiona šim mērķim piešķirtajiem finanšu līdzekļiem.

[2.4] Pašvaldība sākotnēji centās sociālās rehabilitācijas pakalpojumus apturēt, vienojoties ar pakalpojumu saņēmējiem un pakalpojumu sniedzējiem. Tā kā atsevišķi pakalpojumu sniedzēji atteicās apturēt pakalpojumu sniegšanu, mērķi bija iespējams sasniegt, izdodot administratīvo aktu par lēmuma par pakalpojumu piešķiršanu atcelšanu daļā par vēl neizmantotajiem pakalpojumiem. Apstāklis, ka dienesta izvērtējums nav norādīts sākotnējā lēmumā, nav pamats uzskatīt, ka dienests nav vērtējis citu iespēju sasniegt mērķi kā tikai ar sākotnējā lēmuma izdošanu, tas nevar būt patstāvīgs pamats tā atcelšanai.

[2.5] Dienests, vērtējot iespējamību turpināt pakalpojumu sniegšanu projekta ietvaros bez projekta finansējuma, konstatēja, ka minētie pakalpojumi nav tie pakalpojumi, kas noteikti ar pašvaldības 2022. gada 24. februāra saistošajiem noteikumiem Nr. 9 „Par sociālajiem pakalpojumiem Dobeles novadā" un kam dienesta budžetā ir paredzēts finansējums. Dienests, pieņemot sākotnējo lēmumu, ir izvērtējis lietderības apsvērumus. Personas viedokļa noskaidrošana konkrētajā gadījumā nav adekvāta. Dienestam, pieņemot sākotnējo lēmumu, bija jāvērtē tikai lēmuma par pakalpojumu piešķiršanu izpildes finansiālie aspekti, ko nekādi nevarēja ietekmēt administratīvā akta adresāts – pieteicējas. Dienests nevērtēja citus aspektus pakalpojumu apturēšanai, kas varētu būt saistīti ar adresāta personību.

[2.6] Dažādu projektu finansētie pakalpojumi ir papildu pakalpojumi uz projekta īstenošanas laiku ar projektam pieejamo finansējumu, tātad nav regulāri. Projekta plānotais beigu termiņš ir 2023. gada 31. augusts, kas nozīmē, ka arī gadījumā, ja dienests nebūtu pieņēmis sākotnējo lēmumu, ar 2023. gada 1. septembri tāpat pieteicējām vairs nebūtu pieejami sociālās rehabilitācijas pakalpojumi.

[2.7] Zemgales plānošanas reģiona vēstules nav ne pašvaldības, ne dienesta iekšējais normatīvais akts, bet no citas personas saņemta korespondence, informācija. Sākotnējais lēmums nav pamatots ar Zemgales plānošanas reģiona vēstuli, bet gan ar finansējuma pārtraukšanu.

[2.8] Dienests par pārējo pieteicējām piešķirto pakalpojumu apturēšanu 2023. gada 27. jūlijā pieņēma lēmumu Nr. 17.3./2023/123. Citām personām par visu sākotnēji piešķirto sociālās rehabilitācijas pakalpojumu projekta ietvaros apturēšanu dienests pieņēma lēmumus laikā no 2023. gada

20. jūlija līdz 2023. gada 28. jūlijam.

[2.9] Pašvaldība nodrošina atbalstāmo darbību īstenošanu un to priekšfinansēšanu. Pašvaldība projekta priekšfinansēšanai no sava budžeta līdzekļiem ir iztērējusi 934 147,40 *euro*, ko projekta īstenošanas gaitā tai no projekta finansējuma atmaksā Zemgales plānošanas reģions. Tādējādi sākotnējā lēmumā minētā norāde, ka projekts tiek finansēts no pašvaldības budžeta līdzekļiem, ir attiecināms tikai uz projekta priekšfinansējumu, ko pašvaldība atgūst no projekta administratora – Zemgales plānošanas reģiona –, no pašvaldības budžeta līdzekļiem projekta aktivitātes pēc būtības nefinansējot. Dome nav tiesīga lemt par pakalpojuma piešķiršanu, kam nav finansējuma.

[3] Pieteicējas vērsās tiesā ar pieteikumu par pārsūdzētā lēmuma atcelšanu. Pieteikums pamatots ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[3.1] Pieteicējas 2023. gada 7. jūlijā saņēma ziņu no sociālās rehabilitācijas pakalpojuma sniedzēja /pers. D/ par pašvaldības atkāpšanos no līguma par fizioterapijas pakalpojumu sniegšanu.

[3.2] Atbilstoši tiesiskās paļāvības principam pieteicējām bija tiesības saņemt fizioterapijas pakalpojumus tādā apmērā, kādā bija nolemts. Ja ir noteicoši finansiāli apstākļi, nevis būtisks uzlabojums, daļēji saņemti pakalpojumi nesasniegs noteikto mērķi un iztērētie līdzekļi būs nelietderīgi. Atbildētājs ir rīkojies nesamērīgi, nepamatoti nevērtējot pieteicēju likumiskās intereses un tiesības.

[3.3] Normatīvie akti neļauj vienpusēji atkāpties no labvēlīga administratīvā akta izpildes sakarā ar neparedzētām problēmām. Nav izvērtēti lietderības apsvērumi. Nav konstatējams neviens apstāklis, kas būtu pamats atcelt adresātam labvēlīgu tiesisku administratīvo aktu. Atbildētājam par to pakalpojumu skaitu, kuru atcēla, ir jāatlīdzina zaudējumi, kas pēc būtības ir līdzvērtīgs pakalpojuma nodrošināšanai. Pārsūdzētais lēmums ir nesamērīgs, tas nesasniedz savu mērķi un nepamatoti aizskar pieteicēju tiesības. Pieteicēju viedoklis netika uzklausīts.

[3.4] Pieteicējas aicināja atbildētāju izvērtēt alternatīvās iespējas un apsvērt administratīvā līguma noslēgšanu, kas tika noraidīts. Pārsūdzētajā lēmumā nav norādīts skaidrs leģitīms mērķis, finansiālie apsvērumi nav tiesiska administratīvā akta atcelšanu pieļaujošie apstākļi.

[3.5] Tiesai būtu jāizvērtē iestādes procesā pieņemto procesuālo lēmumu un veikto procesuālo darbību tiesiskums, jo sākotnējo lēmumu pieteicēja saņēma 2023. gada 11. jūlijā (vēstules izsūtīšanas datums uz aploksnes ir 2023. gada 7. jūlijs). Turklāt par to, ka sākotnējais lēmums vispār pastāv, pieteicējas uzzināja nevis no iestādes, kura to ir izdevusi, bet no pakalpojuma sniedzēja.

[3.6] /pers. A/ ir invaliditāte no bērnības un sakarā ar smagiem funkcionāliem traucējumiem ir nepieciešamība pēc īpašās kopšanas, ir nepieciešami regulāri sociālās rehabilitācijas pakalpojumi, lai neiestātos regresijas stāvoklis. Arī /pers. B/ ir nepieciešami regulāri sociālās rehabilitācijas pakalpojumi.

[3.7] Dienests sākotnējā lēmumā balstās tikai uz informatīvo vēstuli no sadarbības partnera Zemgales plānošanas reģiona, kas nevar būt pamats administratīvā akta atcelšanai. Tāpēc būtu vērtējams, vai atbildētājs, pieņemot sākotnējo lēmumu, nav pieļāvis acīmredzamas kļūdas vērtējumā vai pilnvaru nepareizā izmantošanā.

[3.8] Finanšu līdzekļiem bija jābūt paredzētiem un pieteicējām nav jāatbild par to, ka dienests, pašvaldība vai Zemgales plānošanas reģions nav veikuši savu darbu profesionāli un pirms lēmumu pieņemšanas un līgumu slēgšanas ar pakalpojumu sniedzēju nav pārliecinājušies par finanšu resursu pietiekamību.

[3.9] Ikviens pakalpojuma saņēmējs tika individuāli izvērtēts un katram ir izstrādāts individuālās rehabilitācijas plāns. Pārsūdzētajā lēmumā nav paskaidrots, kāpēc tieši pieteicējām pārtrauca pakalpojuma sniegšanu. Nav pamatoti kritēriji, pēc kuriem tiek izvērtēta pakalpojuma apturēšana, kas ir uzskatāms par nevienlīdzību un atšķirīgu attieksmi.

[4] Paskaidrojumā dome pieteikumu neatzīst, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā konstatēto, papildus norāda turpmāk minēto.

[4.1] No piešķirtajiem 100 fizioterapijas pakalpojumiem laikā līdz 2023. gada 7. jūlijam /pers. A/ izmantoja 85 pakalpojumus, savukārt /pers. B/ izmantoja 45 pakalpojumus.

[4.2] 2023. gada 25. jūlijā dienests nosūtīja pieteicējām vēstuli ar aicinājumu vērsties dienestā, lai izmantotu domes saistošajos noteikumos noteiktos pieteicējām piemērotākos sociālos pakalpojumus. Pieteicējas dienesta piedāvāto situācijas risinājumu neizmantoja, tā vietā pārsūdzēja sākotnējo lēmumu. 2023. gada 14. novembrī /pers. A/ vērsās dienestā ar lūgumu piešķirt pabalstu sociālās rehabilitācijas mērķu sasniegšanai. Dienests nolēma piešķirt /pers. A/ pabalstu 300 *euro* apmērā fizioterapijas pakalpojumu apmaksai.

[4.3] Dienests sākotnējā lēmumā atzinis, ka administratīvā akta palikšana spēkā skar būtiskas sabiedrības intereses, jo konkrētajam pakalpojumam nav finansējuma un līdzekļu budžetā.

[5] Paskaidrojumā Zemgales plānošanas reģions pieteikumu neatzīst, pievienojas domes paskaidrojumā paustajam, izņemot daļā par projekta finansēšanas kārtību, norāda turpmāk minēto.

[5.1] Projekts ir ierobežots gan laikā, gan tā pieejamo finanšu līdzekļu apmērā, kā arī uz to ir attiecināmi īpaši projekta īstenošanas nosacījumi. Projekts tiek realizēts no 2015. gada 1. decembra līdz 2023. gada 31. decembrim.

[5.2] Dalība projektā no pieteicēju puses ir brīvprātīga – viņas pieteicās projektā, iesniedzot iesniegumu par dalību, uz kura pamata tika veikta viņu izvērtēšana. Pieteicējām projekta ietvaros jau 2017. gada 18. janvārī veikta individuālo vajadzību izvērtēšana un izstrādāts atbalsta plāns, taču pirmais iesniegums par pakalpojumu saņemšanu saņemts tikai 2020. gada 18. jūnijā.

[5.3] /pers. A/ atbilstoši iesniegumiem piešķirti dažādi sociālās rehabilitācijas pakalpojumi (fizioterapijas nodarbības pēc *biofeedback* metodes, masāža, fizioterapija, parafīna-ozekerīda terapija, sāls istabas pakalpojums, uztura speciālista konsultācijas, ergoterapeita konsultācijas, zemūdens masāžas, virpuļu vannas) kopā 548 reizes, taču faktiski /pers. A/ izmantojusi kopā 305 pakalpojuma reizes. /pers. B/ piešķirti dažādi sociālās rehabilitācijas pakalpojumi (fizioterapija, masāža, virpuļu vanna, zemūdens masāža) kopā 210 reizes, taču faktiski /pers. B/ izmantojusi 105 reizes. Pieteicējas nav izmantojušas sociālās rehabilitācijas pakalpojumus pilnā apmērā.

[5.4] Savukārt no 100 piešķirtajām fizioterapijas reizēm /pers. A/ projekta ietvaros saņēma apmaksātas 95 reizes (domes paskaidrojumā iztrūkst atsauce uz saņemtajām 10 pakalpojuma reizēm no 2022. gada 20. oktobra līdz 4. novembrim), attiecīgi neizmantotas atlika tikai 5, nevis 20 reizes, un no 80 piešķirtajām fizioterapijas reizēm /pers. B/ projekta ietvaros saņēma 45 reizes, attiecīgi neizmantotas palika 35 reizes, nevis 40 reizes. Attiecīgi tā nav tiesīga pieprasīt kopā 60 fizioterapijas reizes, jo atlikušas bija 40 reizes. Pakalpojuma saņemšana projekta beigās vienmēr ir saistīta ar risku, ka projekta finansējums var būt nepietiekams.

[5.5] Dome, izlemjot brīvprātīgi iesaistīties projektā, noslēdza sadarbības līgumu ar Zemgales plānošanas reģionu. Atbilstoši noslēgtajam līgumam tā ir atbildīga par pakalpojumu piešķiršanu un atbilstošu finansēšanu, tai skaitā līgumu slēgšanu un visu dokumentu atbilstošu noformēšanu. Zemgales plānošanas reģions pārbauda iesniegtos dokumentus, ja tie atbilst visiem projekta noteikumiem, kompensē pašvaldībai radušās izmaksas. Pašvaldībai jebkurā gadījumā pastāv risks nesaņemt 100 % tās veikto izdevumu kompensāciju, ja tiks konstatētas kādas neatbilstības.

[5.6] Atbilstoši līgumā paredzētajiem izdevumu kompensācijas noteikumiem domei vairs nav tiesību pieprasīt un saņemt izdevumus no Zemgales plānošanas reģiona, jo projektā noteiktais pakalpojumu apmaksas termiņš ir beidzies 2023. gada 30. septembrī. Zemgales plānošanas reģiona kā finansējuma saņēmēja uzdevums ir nodrošināt to, ka piešķirtais projekta finansējums tiek apgūts pilnā apmērā.

[5.7] Dome tāpat kā citas projektā iesaistītās pašvaldības nespēja precīzi plānot projekta līdzekļu apguvi, kas radīja priekšlaicīgu finansējuma trūkumu, kas bija par pamatu daļējai pakalpojumu sniegšanas pārtraukšanai projekta ietvaros 2023. gada jūnijā. Kopš 2023. gada jūnija Zemgales plānošanas reģions ir piesaistījis papildu finansējumu projektam, lai kompensētu pašvaldībām radušās izmaksas, tādējādi izpildot savus pienākumus. Zemgales plānošanas reģionam nebija pienākuma plānot katras pašvaldības finanšu līdzekļus projekta ietvaros. Pašvaldība ar dienesta starpniecību pieņem lēmumus par pakalpojuma piešķiršanu un slēdz līgumus ar pakalpojumu sniedzējiem, tāpēc pati vislabāk un ātrāk spēj kontrolēt pakalpojuma faktisko izmantošanu un līdzekļu apguvi, kā arī izvērtēt, kuru pakalpojumu saņemšana ir visvairāk nepieciešama sociālās rehabilitācijas mērķu sasniegšanai.

[6] Tiesas sēdē pieteicējas uzturēja pieteikumu, pamatojoties uz pieteikumā norādītajiem argumentiem, savukārt atbildētāju pārstāvji neatzina pieteikumu, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā un paskaidrojumos norādītajiem argumentiem.

Motīvu daļa

[7] Lietā ir strīds, vai dienests pamatoti atcēla pieteicējām labvēlīgu administratīvo aktu par piešķirtajiem fizioterapijas pakalpojumiem.

[8] Administratīvā procesa likuma 85. panta otrās daļas 4. punkts noteic, ka adresātam labvēlīgu tiesisku administratīvo aktu var atcelt tad, ja mainījušies lietas faktiskie apstākļi, kuriem pastāvot administratīvā akta izdošanas brīdī iestāde varētu šādu administratīvo aktu neizdot, un administratīvā akta palikšana spēkā skar būtiskas sabiedrības intereses.

Citētās tiesību normas ievaddaļā ir iekļauti vārdi: „var atcelt", un tas nozīmē, ka iestādei ir piešķirta rīcības brīvība. Rīcības brīvības gadījumā iestādei ir pienākums katrā konkrētā gadījumā izdarīt lietderības apsvērumus, tādējādi panākot vispiemērotākās tiesiskās sekas konkrētajai situācijai, jo iestādes tiesības veikt lietderības apsvērumus vienmēr rada arī pienākumu to darīt. Apsvērumu veikšanas vai neveikšanas brīvība nepastāv (*sk. J. Briede, E. Levits, 65. panta komentārs. Grām.: Administratīvā procesa likuma komentāri. A un B daļa. Briede J. (Zin. red.) Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2013, 630. lpp.*).

Ievērojot minēto, secināms, ka administratīvā akta atcelšanai sakarā ar faktisko apstākļu maiņu jābūt pamatotai ar lietderības apsvērumiem. Tas ietver pienākumu konstatēt tādu faktisko apstākļu esību, kuriem pastāvot administratīvā akta izdošanas brīdī iestāde varētu šādu administratīvo aktu neizdot. Papildus tam jākonstatē, ka administratīvā akta palikšana spēkā skar būtiskas sabiedrības intereses. Šie nosacījumi administratīvā akta atcelšanai darbojas kumulatīvi.

[9] Par novērtējamu faktisko apstākli, kas tiek ņemts vērā, izdodot administratīvo aktu, var kalpot arī finanšu daudzums (*sk. J. Briede, 85. panta komentārs. Grām.: Administratīvā procesa likuma komentāri. A un B daļa. Briede J. (Zin. red.) Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2013, 848. lpp.*).

Lietā nav strīda, ka pieteicējām labvēlīgs administratīvais akts netiktu izdots, ja nebūtu projekta, kurā paredzēti finanšu līdzekļi projektā sasniedzamo mērķu realizācijai. Līdz ar to finanšu līdzekļu nepietiekamība vai neesība varēja būt pamats, lai dienests lemtu par pieteicējām piešķirtā pakalpojuma sniegšanas apturēšanu vai atcelšanu tā neizmantotajā daļā.

[10] Pārsūdzētais lēmums pamatots ar Zemgales plānošanas reģiona 2023. gada 21. jūnija vēstuli Nr. 721/3-41.1/2023 par projekta pakalpojumu sniegs?anas apture?s?anu (*lietas 69.lapa*).

Minētajā vēstulē skaidrots, ka saistībā ar projekta finanšu apguves tempa neplānoto straujo pieaugumu un faktu, ka vairāku pašvaldību finanšu prognozes tiek pārsniegtas līdz pat 38 % no 2023. gada februāra mēnesī plānotā, un, saņemot pašvaldību atskaites, kas parāda faktisko finansējuma apguvi ar vairāku mēnešu nobīdi, konstatējama ievērojama atšķirība starp pašvaldību finanšu plānos norādīto un faktisko situāciju. Veicot projekta budžeta aprēķinus, konstatēts, ka projektā pietrūkst finansējums pakalpojuma apmaksas kompensācijai, kā bija plānots līdz 2023. gada 31. augustam. Lai apmaksātu pakalpojumus līdz 2023. gada 30. jūnijam, projekta budžetā pietrūkst vismaz 121 963,95 *euro*. Ņemot vērā, ka projekta budžetā vairs nav naudas pakalpojumu kompensācijas apmaksai, pašvaldības aicinātas uz laiku apturēt sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniegšanu bērniem ar funkcionāliem traucējumiem un viņu likumiskajiem pārstāvjiem, kā arī atbalsta grupu un grupu nodarbību pakalpojumu un psihologa konsultāciju sniegšanu personām ar garīga rakstura traucējumiem līdz Labklājības ministrijas apstiprinājumam par papildus finansējuma piešķiršanu, lai neveidotos situācija, ka pašvaldībām šie izdevumi jāsedz no saviem finanšu līdzekļiem. Vēstulē sniegta informācija, ka Labklājības ministrijai lūgts piešķirt papildu finansējumu projekta pakalpojumu apmaksai līdz 2023. gada 31. augustam. Papildu finansējuma piešķiršanas gadījumā projekta ietvaros piešķirto pakalpojumu sniegšana var tikt turpināta. Nesaņemot papildu finansējumu projekta budžetā, finansējums beidzas.

Tātad pašvaldība tiek informēta, ka projektā pietrūkst finansējums pakalpojuma apmaksas kompensācijai. Šī iemesla dēļ pašvaldība tiek aicināta uz laiku apturēt sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniegšanu bērniem ar funkcionāliem traucējumiem un viņu likumiskajiem pārstāvjiem, nevis izbeigt pakalpojuma sniegšanu. Iespējamību, ka projekta ietvaros pakalpojumu sniegšana varētu tikt turpināta, apliecina vēstulē sniegtā informācija par papildu finansējuma pieprasījumu Labklājības ministrijai. Secināms, ka, pamatojoties uz vēstulē sniegto informāciju, dienestam nebija pamata lemt par piešķirtā pakalpojuma sniegšanas atcelšanu tā neizmantotajā daļā, bet gan izvērtēt tās apturēšanas nepieciešamību.

[11] Zemgales plānošanas reģions 2023. gada 12. jūlija vēstulē Nr. 729/3-41.1/2023 par projekta budžeta sadalījumu starp pašvaldībām pakalpojumu apmaksai un pakalpojumu sniegšanas atsākšanu informējis pašvaldību, ka saskaņā ar Labklājības ministrijas 2023. gada 6. jūlijā sniegto informāciju atbalstīta finansējuma pārdale (*lietas 163.lapa*). Pašvaldībai piešķirts papildu finansējums pakalpojumu apmaksai 76 871,82 *euro*, nosakot maksimāli pieejamo projekta finansējumu 236 290,00 *euro* pakalpojumu, kas saņemti līdz 2023. gada 31. augustam, apmaksai.

Minētajā vēstulē pašvaldība aicināta rūpīgi sekot līdzi sava budžeta apguvei, lai nepieļautu atkārtotu budžeta pārtēriņu. Vienlaikus izteikts aicinājums atsākt sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu sniegšanu bērniem ar funkcionāliem traucējumiem un pieaugušajiem ar garīga rakstura traucējumiem papildus piešķirtā finansējuma ietvaros, par to informējot pakalpojuma sniedzējus, saņēmējus. Tālāk ieteikti pakalpojumi, kuru apmaksai būtu dodama priekšroka. Pašvaldība arī aicināta neturpināt tādu pakalpojumu sniegšanu, kuru izmaksas nesamērīgi augušas un nesniedz mērķu grupas personām būtiskus sociālās funkcionēšanas spēju uzlabojumus.

Pārsūdzētais lēmums lietā pieņemts 2023. gada 31. augustā, proti, pēc informācijas saņemšanas no Zemgales plānošanas reģiona par papildu finansējuma piešķiršanu un pakalpojumu sniegšanas atsākšanu. Pārsūdzētajā lēmumā nav vērtēts, kāpēc pēc papildu finansējuma saņemšanas nebūtu atsākama pakalpojumu sniegšana pieteicējām. Dome nav arī ievērojusi sākotnējā lēmumā noteikto, ka jautājums par pakalpojumu piešķiršanu izskatāms atkārtoti, ja Zemgales plānošanas reģions nodrošinās projekta finansējumu.

[12] Atceļot pieteicējām labvēlīgu administratīvo aktu, iestādei bija pienākums vērtēt un konstatēt, ka administratīvā akta palikšana spēkā skar

būtiskas sabiedrības intereses.

Jēdziens „būtiskas sabiedrības intereses" ir nenoteiktais jeb atklātais tiesību jēdziens, kas katrā konkrētā gadījumā iestādei jāpiepilda ar saturu, noskaidrojot un pamatojot, kādas konkrēti sabiedrības intereses tiek aizsargātas (*Briede J., Levits E., 65. panta komentārs. Grām.: Administratīvā procesa likuma komentāri. A un B daļa. Sagatavojis autoru kolektīvs. Dr. iur. Briedes J. zinātniskajā redakcijā. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2013, 621. lpp.*). Ņemot vērā, ka likumdevējs nav noteicis, kā nenoteiktais jeb atklātais tiesību jēdziens jāpiepilda ar saturu, vietējā pašvaldība objektīvi vislabāk pārzina attiecīgās administratīvās teritorijas apstākļus un atbilstoši tiem spēj novērtēt attiecīgās darbības riskus.

Sākotnējā lēmumā dienests norādījis, ka administratīvā akta palikšana spēkā skar būtiskas sabiedrības intereses, jo nedz dienesta, nedz pašvaldības budžetā nav paredzēti līdzekļi pakalpojuma nodrošināšanai. Savukārt šādu līdzekļu paredzēšana budžetā tiešā veidā ierobežos normatīvajos aktos noteikto pašvaldības autonomo funkciju un citu pakalpojumu sniegšanu. Minētais atzīts par būtisku sabiedrības interešu aizskārumu. Savukārt pārsūdzētajā lēmumā iespējamais sabiedrības interešu aizskārums nav vērtēts vispār.

Vērtējot sabiedrības interešu aizskārumu, jāņem vērā, ka sākotnējā lēmumā nepareizi noteikts pieteicējām neizmantoto pakalpojumu skaits, norādot, ka /pers. A/ nav izmantojusi 20, bet /pers. B/ 60 fizioterapijas pakalpojumus. Līdz ar to nepamatoti lemts par lēmuma par pakalpojuma piešķiršanu atcelšanu daļā par /pers. A/ piešķirtajiem neizmantotajiem 20 fizioterapijas pakalpojumiem un /pers. B/ piešķirtajiem neizmantotajiem 60 fizioterapijas pakalpojumiem. Atbilstoši Zemgales plānošanas reģiona sniegtajiem paskaidrojumiem /pers. A/ tika piešķirti 100 fizioterapijas pakalpojumi, no kuriem 95 bija izmantoti pirms sākotnējā lēmuma pieņemšanas, neizmantoti bija palikuši 5. Savukārt /pers. B/ no piešķirtajiem 80 fizioterapijas pakalpojumiem bija izmantojusi 45, neizmantoti bija palikuši 35. Domes pārstāvis tiesas sēdē piekrita Zemgales plānošanas reģiona norādītajam par pieteicēju izmantoto pakalpojumu skaitu.

Pārsūdzētajā lēmumā nav labota kļūda par nepareizi noteikto neizmantoto pakalpojumu skaitu pieteicējām. Norādāms, ka, samazinoties pakalpojumu skaitam, vienlaikus samazinās arī nepieciešamo līdzekļu apjoms, kas nepieciešams to nodrošināšanai. Līdz ar to dome nav objektīvi izvērtējusi, vai strīdus pakalpojumu nodrošināšana varētu radīt būtisku sabiedrības interešu aizskārumu.

[13] Atbilstoši Zemgales plānošanas reģiona sniegtajiem paskaidrojumiem no piešķirtajiem 236 290,00 *euro* pašvaldība projekta ietvaros apguva 216 557,60 *euro*, bet 19 732,40 *euro* netika izmantoti. Šie līdzekļi tika pārdalīti citām pašvaldībām, veikto izmaksu kompensācijām. Līdz ar to objektīvi nav saprotams, kā dome lēmuma par pakalpojumu piešķiršanu atcelšanu daļā varēja pamatot ar līdzekļu neesību.

Lietā konstatētie apstākļi liecina, ka projekts tā izpildes gaitā netika rūpīgi un pienācīgi administrēts. Minēto apstiprina arī Latvijas Republikas tiesībsarga sniegtais atzinums (*lietas 120.–126. lapa*). Trūkumi projekta administrēšanā izpaudušies nespējā kontrolēt piešķirto pakalpojumu faktisko izmantošanu un līdzekļu apguvi. Šādos apstākļos atbildība par pieļautajām kļūdām projekta administrēšanā nav pārnesama uz pieteicējām.

[14] Iestādei jāsamēro adresāta intereses ar citu personu vai sabiedrības interesēm. Ja zaudējums adresātam ar administratīvā akta atcelšanu ir būtisks, trešo personu vai sabiedrības interesēm, kas prasa tā atcelšanu, jābūt vēl būtiskākām. Tiesa, pārbaudot šādas iestādes rīcības brīvības īstenošanas tiesiskumu, nevar aizvietot kompetentas iestādes sniegto vērtējumu ar savu attiecīgā jautājuma novērtējumu, bet tai ir tikai jāpārbauda, vai tajā nav pieļautas acīmredzamas kļūdas vērtējumā vai pilnvaru nepareiza izmantošana (*Briede J., 85. panta komentārs. Grām.: Administratīvā procesa likuma komentāri. A un B daļa. Sagatavojis autoru kolektīvs. Dr. iur. Briedes J. zinātniskajā redakcijā. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2013, 842., 843. lpp.*).

Personai ir tiesības prasīt, lai iestāde izmanto savu rīcības brīvību nekļūdīgi. Secināms, ka, pieņemot pārsūdzēto lēmumu, dome ir pārkāpusi tiesiskās paļāvības principu, jo nav izpildīts no Administratīvā procesa likuma 85. panta otrās daļas 4. punkta izrietošais pienākums – pamatot administratīvo aktu ar lietderības apsvērumiem. Pārsūdzētais lēmums ir prettiesisks, kas ir pamats tā atcelšanai.

[15] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 126. panta pirmo daļu, ja pieteikums pilnībā vai daļēji apmierināts, tiesa piespriež no atbildētāja par labu pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu.

/pers. B/ 2023. gada 3. oktobrī par pieteikumu par lietas ierosināšanu tiesā ir samaksājusi valsts nodevu 30 *euro* (*lietas 6. lapa*). Tā kā pieteikums ir apmierināms, no atbildētājas par labu /pers. B/ ir piespriežama samaksātā valsts nodeva.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126. panta pirmo daļu, 246.–251. pantu, 253. panta pirmo daļu un 289.–291. pantu, tiesa

nosprieda

apmierināt pilnībā /pers. B/ un /pers. A/ pieteikumu;
atcelt Dobeles novada domes 2023. gada 31. augusta lēmumu Nr. 372/12 ar tā pieņemšanas dienu;
piespriest no atbildētājas Dobeles novada pašvaldības par labu /pers. B/, personas kods /personas kods/, samaksāto valsts nodevu 30 *euro*.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajai apgabaltiesai viena mēneša laikā no tā sastādīšanas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Jelgavas tiesu namā.

Tiesnesis M. Birkmanis